

Посібник для медіа: новий коронавірус та COVID-19

Останнє оновлення: Травень 2020 р.

BBC
MEDIA ACTION

TRANSFORMING LIVES THROUGH MEDIA
AROUND THE WORLD

Автори

Женев'єв Хатчінсон і Жаклін Далтон

Коректор

Ребекка Коул

Дизайнер

Ленс Беллерс

Фото на обкладинці

Молода жінка, одягнута у захисну маску, через ризик розповсюдження коронавірусу COVID-19, використовує смартфон ідучи біля паркану з зображенням видів Києва в українській столиці 27 березня 2020.

ФОТО: СЕРГІЙ СУПІНСЬКИЙ/AFP ЧЕРЕЗ GETTY IMAGES

Зміст

Вступ	4
.....	
1 Довідкова інформація та основні факти про новий коронавірус та COVID-19	5
.....	
2 Що робить комунікації ефективними?	17
.....	
3 Ідеї контенту для медіа	19
.....	
4 Учасники програм	24
.....	
5 Приклади питань для інтерв'ю зі спеціалістом з охорони здоров'я	25
.....	
6 Чутки та неправдива інформація	26
.....	
7 Безпечні умови праці для розробників та учасників програм	27
.....	
8 Додаткові джерела інформації	32

Вступ

Новий коронавірус, що викликає коронавірусну хворобу (COVID-19), може швидко поширюватися та завдати великої шкоди. Але якщо суспільство адекватно і швидко реагуватиме, то можна обмежити його поширення і мінімізувати шкоду, якої він завдає. Засоби масової інформації та комунікації беззаперечно відіграють важливу роль в цих зусиллях.

Медіа можуть:

- Надавати аудиторії важливу інформацію про те, як залишатися в безпеці та запобігати поширенню коронавірусу
- Інформувати людей про наявні служби підтримки та спосіб доступу до них
- Протидіяти поширенню небезпечних чуток та недостовірної інформації
- Спонукати владу до відповідальності за захист населення
- Створити платформу для тих, хто постраждав або ризикує висловити свої занепокоєння та потреби, поставити запитання та обговорити шляхи вирішення
- Заспокоїти та мотивувати людей допомагати собі та іншим

Міжнародна організація BBC Media Action розробила цей документ, щоб допомогти засобам масової інформації надати підтримку своїй аудиторії в подоланні цієї надзвичайної ситуації в сфері охорони здоров'я.

Зверніть увагу, що цей документ створений лише в якості основних настанов та для довідки. Ви можете знайти найактуальнішу інформацію про новий коронавірус та COVID-19 на веб-сайтах, перерахованих у кінці цього посібника, та через місцевий офіс Всесвітньої організації охорони здоров'я ([WHO](https://www.who.int)) та Міністерство охорони здоров'я.

Фото вище:

Жінка, одягнута у захисну маску, через ризик захворювання на коронавірус COVID-19, йде біля плакату з запобіжними заходами під час спалаху коронавірусу в Києві, 24 березня 2020

ФОТО: СЕРГІЙ СУПІНСЬКИЙ/AFP ЧЕРЕЗ GETTY IMAGES

1 Довідкова інформація та основні факти про новий коронавірус та COVID-19

Ця інформація була достовірною на момент складання документу, а саме станом на травень 2020 року. Будьте в курсі останніх відомостей про новий коронавірус та COVID-19, використовуючи надійні джерела інформації, вказані в кінці посібника.

а. Що таке новий коронавірус і що таке COVID-19?

Коронавіруси - це група вірусів, які можуть викликати хвороби у тварин і людини. В кінці 2019 року новий коронавірус почав передаватися від людини до людини, викликаючи захворювання, відоме зараз як COVID-19.

11 березня 2020 р. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) оголосила, що спалах COVID-19 є пандемією. Пандемія - це глобальний спалах захворювання, що охоплює велику кількість людей на великих територіях у багатьох різних країнах.

Коли ви говорите з аудиторією, використовуйте термін “новий коронавірус”, “новітній коронавірус” або “коронавірус”, коли говорите про вірус, і “COVID-19”, коли говорите про хворобу, яку він викликає.

Як новий коронавірус впливає на організм?

Новий коронавірус заражає (потрапляє до) людей через їх очі, ніс або рот і вражає їх дихальні шляхи - проходи, якими ви вдихаєте і видихаєте повітря з носа і рота, вражає горло та, зрештою, легені.

Коли людина вперше підхоплює новий коронавірус, він змушує її імунну систему - систему в організмі, яка бореться із хворобами, спробувати зупинити вірус від зараження дихальних шляхів. Реакція імунної системи на коронавірус і сам вірус можуть викликати специфічні симптоми та ознаки, що свідчать про те, що у цієї людини з'явилося нове коронавірусне захворювання, відоме як COVID-19. Якщо імунна система не в змозі адекватно протидіяти цьому захворюванню, то коронавірус інфікує легені сильніше і призводить до утруднення дихання, а також може призвести до серйозних ускладнень в інших органах тіла, а іноді і до смерті.

б. Передача: як поширюється новий коронавірус?

Вірус може передаватися від однієї людини до іншої через маленькі крапельки, що виділяються з носа або рота хворого, інфікованого новим коронавірусом, під час кашлю, чхання або з часточками слини. Ці краплі, як правило, переміщуються на відстань менше 1 метра. Інші особи можуть заразитися новим коронавірусом, якщо:

Пояснення термінів

- Ви можете зустріти термін
- “SARS-CoV-2” - це офіційна назва нового (або новітнього) коронавірусу.
- SARS-CoV-2 - це вірус, який викликає захворювання COVID-19.
- Термін SARS-CoV-2 (скорочено від англ. Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2) - тяжкий гострий респіраторний синдром, спричинений коронавірусом-2
- Термін COVID-19 означає «коронавірусна хвороба 2019» (оскільки 2019 рік був роком її виявлення).

- Вони вдихнуть ці краплі.
- Ці краплі осідають на предмети і поверхні, а інша людина доторкається до цих предметів або поверхонь, а потім до своїх очей, носа або рота, не помивши і не продезінфікувавши руки. Новий коронавірус може прожити кілька годин на шкірі людини і, можливо, кілька днів на деяких твердих поверхнях, якщо ці поверхні не мити або не дезінфікувати належним чином. Для отримання більш докладної інформації про новий коронавірус в навколишньому середовищі див. посилання в кінці цього документу або зв'яжіться з ВООЗ

Невелика кількість заразних часточок може виділятися і під час розмови чи покашлювання. Наразі проводяться дослідження з метою з'ясування, чи може новий коронавірус передаватися через так званий «аерозоль» - повітря, яке видихає інфікована людина. В даний час вважається, що вірус не переноситься в аерозолі, але прохання ознайомитися з посиланнями в кінці цього документу або звертатися до ВООЗ за оновленою інформацією.

Коли людина вважається заразною?

Ми знаємо, що люди можуть бути носіями інфекції (іншими словами, вони можуть передавати вірус), коли вони виявляють ознаки та симптоми COVID-19, а також за 1-2 дні до того, як розвинуться симптоми.

Але є також докази того, що в деяких людей COVID-19 може протікати абсолютно безсимптомно або ж у досить легкій формі, але вони все одно можуть бути поширювачами коронавірусу. Це питання наразі ще вивчається.

Люди перестають бути заразними, як тільки ослабнуть симптоми захворювання. Це може зайняти 2-3 тижні у випадку легкої форми хвороби або довше у випадку тяжкої форми. Більше інформації про те, як довго люди можуть бути заразними, ви знайдете у частині (е) цього розділу.

Що створює найбільший ризик для передачі нового коронавірусу?

Деякі форми поведінки та діяльності є більш ризикованими, ніж інші. Важливо пам'ятати, що деякі люди можуть взагалі не мати ніяких симптомів або мати лише легкі симптоми, тому наступне може бути ризикованим, навіть якщо людина відчуває себе здоровою..

До вашої уваги приклади найбільш ризикових ситуацій зараження:

- **Людина із COVID-19 кашляє або чхає, не прикриваючись, або ж спльовує слину так, що дрібні часточки слини, що містять коронавірус, поширюються назовні та вдихаються людьми, що знаходяться на дуже близькій відстані, або ж осідають на різні поверхні, до яких торкаються інші.** Під час кашлю, чхання або спльовування слюни ці часточки можуть розповсюджуватися на відстань майже 1 метр.
- **Недостатня гігієна рук.** Найчастіше коронавірус підхоплюють через брудні руки, якими потім торкаються до рота, носа чи очей, дозволяючи вірусу потрапляти в організм через їх слизові оболонки. Цей ризик можна звести до мінімуму, регулярно та ретельно миючи руки з милом або використовуючи дезінфікуючий засіб на основі спирту (санітайзер).
- **Фізичний або дуже тісний контакт з кимось, хто хворіє на COVID-19,** наприклад, догляд за такими хворими або спільне проживання з ними, коли ніхто не дотримується гігієнічних рекомендацій щодо мінімізації контакту з крапельками, що містять новий коронавірус.
- **Перебування в місцях скупчення людей,** особливо там, де люди знаходяться поруч один від одного, наприклад, у барі, ресторані, на людному ринку чи в переповненому громадському транспорті.

Хто найбільше ризикує заразитися новим коронавірусом?

Новий коронавірус може вразити будь-кого.

Хоч деякі люди і знаходяться в групі ризику розвитку більш серйозної форми захворювання, та новий коронавірус може вражати осіб будь-якого віку, статі, етнічної чи релігійної приналежності.

Наступні групи людей найбільше ризикують підхопити новий коронавірус, оскільки вони тісно контактують з багатьма іншими людьми, що вже інфіковані або ж потенційно можуть бути інфіковані новим коронавірусом та хворіти на COVID-19, наприклад:

- Медичні працівники - тому що вони повинні піклуватися про людей, які хворі або щойно померли.
- Члени сім'ї або інші особи (в основному це жінки), які зазвичай беруть на себе відповідальність за догляд за іншими, коли вони хворі.
- Кожен, хто щодня контактує з великою кількістю людей і не має змоги фізично дистанціюватися, наприклад, люди, що живуть у дуже переповнених районах, люди, які користуються громадським транспортом, люди, які не можуть працювати вдома, люди, які не можуть залишитися вдома, тому що їх умови проживання не є безпечними, або люди, у яких немає дому.
- Люди з обмеженим доступом до води або миючих засобів, якщо це заважає їм дотримуватися рекомендацій щодо миття рук та гігієни в побути.

Люди, які не мають доступу до регулярної, точної, чіткої, легкої для розуміння, практичної інформації зрозумілою їм мовою або в зрозумілому їм форматі, також схильні до ризику, оскільки вони можуть не знати, як запобігти поширенню або що робити, якщо вони або хтось з членів їх сім'ї заразяться новим коронавірусом.

У розділі (f) «Профілактика» буде більш детально розказано про те, як знизити ці ризики, навіть якщо ви проживаєте разом з людиною, хворою на COVID-19, або доглядаєте за нею.

с. Ознаки та симптоми нового коронавірусу та COVID-19

Більшість людей, які інфікуються новим коронавірусом, матимуть легшу форму захворювання з симптомами, з якими можна буде впоратися, лікуючись вдома. Але у деяких людей вірус може викликати серйозні захворювання і навіть призвести до смерті.

На момент написання цього посібника в глобальному масштабі передбачається, що смертність від COVID-19 становитиме близько 2-4%. Це означає, що на кожні 50 осіб, які інфікуються новим коронавірусом, за статистикою помирає від однієї до двох осіб. Однак показники смертності варіюються в залежності від країни, тому, якщо в одній країні вони можуть становити 2%, то в інший - 8%. Хоча передбачуваний рівень смертності нижчий, ніж у багатьох інших хвороб, мільйони людей у всьому світі заражатимуться новим коронавірусом, і тому, навіть якщо смертність залишиться на попередньому рівні, це все одно означає, що сотні тисяч, а можливо і мільйонів, помруть, якщо люди не почнуть протидіяти вірусу прямо зараз

Детальніше про термінологію

Існують різні терміни, які використовуються для побудови розмови про ознаки та симптоми хвороби, які хтось може мати:

- Симптоми - те, що може відчувати хвора людина, але не видно чи не чути іншим, наприклад, втома, біль у горлі, слабкість або рання стадія задухи.
- Ознаки - щось, що хтось інший може побачити, почути чи відчувати, наприклад, кашель.
- Безсимптомний - не проявляє ознак або симптомів хвороби. Безсимптомним може бути захворювання до початку свого прогресування, або ж хворий може не мати ознак чи симптомів захворювання протягом всього періоду.
- Симптоматичний - має ознаки та симптоми хвороби.
- Легка форма захворювання - стан, коли за хворим можна доглядати в домашніх умовах, та сам хворий може пересуватися і доглядати за собою.
- Серйозна стадія захворювання – стан, при якому хвороба вражає людину настільки, що її організм припиняє працювати належним чином. Хворий потребує негайної медичної допомоги.

ПРИМІТКА: Поняття «симптоми» часто використовують для позначення і ознак і симптомів, тому ви можете використовувати термін симптоми самостійно, але корисно знати різницю, якщо в якийсь момент вам потрібно буде пояснити це своїй аудиторії.

Як дізнатися, чи заражені ви новим коронавірусом?

Найпоширенішими ознаками та симптомами нового коронавірусу та COVID-19 є:

- Гарячка
- Втома або слабкість
- Тривалий кашель (кашель стійкий або триває довше, ніж зазвичай) та/або утруднене дихання

У деяких людей ці ознаки та симптоми можуть бути досить легкими. Для інших вони можуть бути сильнішими, і вони можуть мати додаткові симптоми або ознаки, такі як біль у горлі, болі в м'язах, закладеність носа або нежить, головний біль, а іноді і діарея, втрата апетиту і розлади травлення. Деякі хворі також повідомляли про розлади чи втрату нюху та смаку, та кон'юнктивіт (запалення ока).

Основні моменти, які слід зазначити:

- Зазвичай у людини, що була інфікована коронавірусом, симптоми проявляються протягом періоду від 1 до 14 днів.
- У багатьох людей симптоми розвиваються на 5-6 день після зараження.
- Якщо хтось ймовірно інфікувався новим коронавірусом, але у нього не спостерігається симптомів COVID-19, він НЕ повинен займатися своєю повсякденною діяльністю. Замість цього треба ізолюватися від інших людей на 14 днів. Це пояснюється тим, що люди можуть уже бути заражені коронавірусом та передавати його за 1-2 дня до того, як у них з'являться будь-які симптоми.

Як тільки людина відчує нездужання або симптоми, які можуть бути викликані новим коронавірусом і COVID-19, вона, або член її сім'ї, або друг, повинні звернутися в медичний заклад (найправильніше буде зателефонувати) або, при наявності, в місцеві служби підтримки при COVID-19, щоб отримати відповідні рекомендації щодо лікування, а також вказівки, як уникнути передачі інфекції іншим людям.

Тривалість хвороби

Тривалість хвороби варіюється.

- У людей з легкою формою захворювання ознаки і симптоми нового коронавірусу та COVID-19 можуть зберігатися близько 14 днів. Але навіть при легкому перебігу хвороби, після закінчення гарячки, такі симптоми, як втома, кашель, утруднене дихання та інші симптоми, такі як втрата здатності відчувати запахи й смаки, можуть тривати ще кілька тижнів.
- У людей з більш серйозними захворюваннями симптоми коронавірусної хвороби можуть розвиватися досить швидко. В деяких випадках симптоми можуть бути слабо вираженими в перші кілька днів, а потім, приблизно через 8-11 днів після появи перших симптомів, захворювання починає серйозно прогресувати. Іноді людина може почати відчувати полегшення, проте згодом її стан погіршується і хвороба прогресує досить швидко. Наразі у важко хворих пацієнтів, які одужали, зникнення більшості симптомів спостерігається протягом близько 3-6 тижнів, але може зайняти і більше часу.

Що таке гарячка?

Гарячка – це підвищена температура тіла. При гарячці лоб, а іноді груди чи спина хворого на дотик гарячіші, ніж зазвичай. Хворі також можуть скаржитися на озноб. На термометрі температура - 37,8 градусів за Цельсієм (трохи більше 100 градусів за Фаренгейтом) або вище.

Порада

Зверніться до ВООЗ та Міністерства охорони здоров'я прямо зараз, щоб дізнатись, які послуги плануються чи вже доступні, і як люди можуть ними скористатися. Дізнайтеся, до кого люди можуть звернутися за порадою чи отримати допомогу, куди та коли вони повинні звернутися за допомогою, та надайте цю інформацію широкій громадськості. Заохочуйте людей зберігати телефонні номери екстреної допомоги в своїх телефонах, відпрацьовувати варіанти маршрутів до медичного закладу та бути готовими до певних дій при появі симптомів.

Новий коронавірус не залишається в організмі людини назавжди. Проведено декілька досліджень, що дозволяють припустити, що в легких випадках новий коронавірус міг покинути організм після того, як минула гарячка та основні симптоми (отже, протягом приблизно 14-21 днів). При більш тривалому чи серйозному перебігу захворювання цей процес може зайняти кілька тижнів. Будь ласка, перевіряйте ресурси, що вказані в кінці документу або інформацію від ВООЗ для отримання оновлених даних.

d. Хто більше ризикує отримати серйозні або важкі ускладнення при інфікуванні новим коронавірусом?

Багато людей можуть перенести COVID-19 в легкій формі, інші можуть захворіти більш серйозно, а деякі люди можуть навіть померти від цієї недуги. При інфікуванні новим коронавірусом більш схильними до важкого перебігу хвороби є наступні групи людей:

- Люди будь-якого віку, які страждають на супутні захворювання, особливо такі, що впливають на дихальний процес організму та/або послаблюють імунну систему. До них відносяться астма, захворювання легень, діабет, онкологічні захворювання, а також такі захворювання, як ВІЛ (якщо хворий не приймає антиретровірусні препарати), а також тяжка недостатність харчування.
- Люди будь-якого віку, які отримують лікування, що пригнічує імунну систему (зупиняє роботу імунної системи), наприклад, люди, яким була зроблена трансплантація органів або які проходять лікування від раку.
- Люди у віці старше 70 років (особливо люди старше 80 років) - це може бути пов'язано з ослабленням імунної системи, або з тим, що відбувається з організмом в міру його старіння, та/або з тим фактом, що у літніх людей більше шансів на те, що у них виникнуть супутні проблеми зі здоров'ям.
- Жінки в період вагітності та до 6 тижнів після пологів - це може бути пов'язано з тимчасовим ослабленням імунної системи під час вагітності. Зверніть увагу, що іноді фахівці в галузі охорони здоров'я включають вагітність до визначення "супутні захворювання".

Інформація про захист від нового коронавірусу для людей з групи підвищеного ризику міститься в розділі (f) «Профілактика».

Молодь і діти: Діти і підлітки також можуть інфікуватися коронавірусом, проте до цих пір молоді люди і діти без будь-яких супутніх захворювань вважалися такою категорією населення, що має найбільше шансів на легкий перебіг захворювання, більш швидке одужання або взагалі безсимптомну реакцію організму.

e. Що робити людям, якщо вони думають, що вони чи хтось з їх знайомих, заразився новим коронавірусом або хворіє на COVID-19?

Багато симптомів COVID-19 дуже схожі на симптоми інших захворювань, такі як застуда, грип, інші інфекції дихальних шляхів або симптоми на ранніх стадіях малярії або лихоманки Денге. Люди можуть легко сплутати симптоми, ігнорувати їх або ж лікуватися традиційними методами. Але занадто довге

Чому деякі люди, які здаються здоровими, все ще тяжко хворіють?

Іноді люди, які, схоже, не входять до групи підвищеного ризику розвитку серйозного захворювання на COVID-19, тяжко хворіють і помирають. Це може пояснюватися наявністю у них супутніх захворювань, про які ніхто не знав, або тим фактом, що вони не змогли відпочити та одужати, коли їм було це потрібно. Що стосується медичних працівників, це може бути і тому, що вони стикаються з дуже високою концентрацією нового коронавірусу за короткий проміжок часу. Якщо хтось серйозно захворів та, можливо, також не зміг вчасно отримати медичну допомогу, яка могла б допомогти збільшити шанси на виживання (від COVID-19 немає ліків, але якщо у когось виникають труднощі з диханням, додатковий кисень і, в крайньому випадку, штучна вентиляція легень допомагають людям дихати і можуть допомогти їм вижити).

В край рідких випадках хтось із здорових людей серйозно хворіє і рідко помирає через COVID-19. Такі випадки поодинокі, але все ж можливі. Людям дуже важливо вчасно звернутися до лікаря, якщо вони відчувають проблеми з диханням або стан їхнього здоров'я різко погіршується, таким чином вони матимуть найбільше шансів на видужання.

очікування підтвердження свого діагнозу може сильно вплинути на шанси на видужання, особливо якщо мова йде про недугу, яку потрібно лікувати невідкладно, наприклад, малярію.

Якщо хтось підозрює, що мав контакт з новим коронавірусом або має ранні симптоми COVID-19, то дуже важливо якомога раніше звернутися до лікаря. Ось список кроків, які слід виконати:

- Перевірити, чи це може бути COVID-19 або ж інша хвороба
- Отримати рекомендації щодо подальших дій для захисту себе та інших
- Отримати поради щодо того, що робити, коли розвиваються симптоми та коли потрібно звертатися за невідкладною допомогою
- Отримати консультацію щодо визначення кола контактних осіб, щоб застерегти осіб, з якими ви контактували протягом останніх 14 днів, та попросити їх залишатися вдома, якщо у Повідомити про свій випадок, щоб уряд країни був краще проінформований про осередки нового коронавірусу та вирішив, де потрібно зосередити підтримку, наприклад, надання додаткових медичних послуг

Деякі країни вже мають або влаштовують довідкові лінії COVID-19 для того, щоб люди могли звертатись за допомогою за телефоном. Переконайтесь, що служба підтримки функціонує, і поговоріть з відділом чи організацією, що керує довідковою службою, щоб краще зрозуміти її роль, сервіс та потенціал. Якщо немає довідкової служби, ви можете звернутися до Міністерства охорони здоров'я чи ВООЗ у вашій країні, щоб дізнатися, які послуги доступні та як люди можуть отримати до них доступ.

У випадку зараження новим коронавірусом:

Залишайтеся вдома, і, якщо це можливо, подалі від інших своїх співмешканців, на період 14 днів. Це часто називається «самоізоляцією» або «самокарантином», якщо мова йде про одну людину, або «домашньою ізоляцією», якщо ціле домогосподарство ізолюється разом. Такі дії спрямовані на те, щоб поспостерігати за розвитком симптомів COVID-19 та запобігти поширенню нового коронавірусу до появи симптомів. Кожен повинен дотримуватися рекомендованих гігієнічних процедур та поведінки у побуті, щоб запобігти передачі нового коронавірусу під час їх ізоляції.

Примітка: Період 14 днів ґрунтується на рекомендаціях ВООЗ, яких дотримуються більшість країн. Якщо між вказівками уряду та ВООЗ існують розбіжності, зверніться до обох установ, щоб ви могли пояснити відмінності своїй аудиторії та допомогти у прийнятті рішень.

При підозрі на коронавірус:

- Якщо у хворого **немає** супутніх захворювань, що становить підвищений ризик, та немає утруднення дихання, хворого, швидше за все, попросять залишитися вдома принаймні 14 днів, на самоізоляції або домашній ізоляції, прикриватись у випадку кашлю чи чхання і дотримуватись належної гігієни, відпочивати, пити багато рідини (особливо чистої питної води, уникати вживання алкоголю) та повноцінно харчуватися. Деякі люди можуть пройти тестування, деякі - ні.
 - Хворій людині знадобиться допомога в доставці їжі, води та може знадобитися допомога в догляді протягом декількох днів. Визначте одного чи двох людей у домогосподарстві, які будуть піклуватися про хвору людину – їх слід проінструктувати щодо запобігання передачі нового коронавірусу, наприклад, дотримуючись більш ретельних заходів з гігієни, що можуть включати носіння відповідної захисної маски для обличчя.
 - Якщо хворі проживають самі, їм можуть знадобитися сусіди, друзі чи родичі поблизу, щоб допомогти доставити їжу (та воду) додому. При цьому їм слід пояснити, яка саме допомога їм потрібна, і з чим вони можуть справитися і самі, щоб інші знали, як допомогти.
 - Якщо симптоми погіршуються або у хворого утруднене дихання, він здається розгубленим, або губи мають синювате або сірувате забарвлення, **негайно** звертайтеся за медичною допомогою.

- Якщо хворий має супутні захворювання, що становить підвищений ризик розвитку серйозних ускладнень, або має проблеми з диханням, йому можуть рекомендувати негайно звернутися до лікарні, клініки, чи медичного центру, щоб отримати додаткову підтримку. Якщо він звертається до лікарні, йому слід пройти тест, щоб підтвердити, чи це точно COVID-19.

За відсутності підозри на COVID-19, або якщо гарячі лінії не доступні, хворий може звернутися до медичного закладу, оскільки йому може знадобитися термінове лікування захворювання, такого, як наприклад, малярія. Будь ласка, зверніться до Міністерства охорони здоров'я та представництва ВООЗ у вашій країні за рекомендаціями щодо повідомлення такої інформації через ЗМІ.

В даний час немає медичних препаратів, які могли бвилікувати новий коронавірус та COVID-19

Кілька препаратів проходять клінічні дослідження в якості можливих засобів для лікування COVID-19. Будь ласка, відвідайте веб-сайт ВООЗ <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019> щоб дізнатися оновлену інформацію.

Оскільки в даний час немає лікарських засобів або широко доступних методів лікування, важливо, щоб люди знали, як запобігти передачі нового коронавірусу і що робити, якщо вони захворіють на COVID-19, до того, як вони захворіють. Розуміння того, як запобігти поширенню вірусу та що робити, якщо хтось захворіє, може бути рятівним.

Якщо ви говорите про медичні препарати, які проходять випробування:

- Будьте уважні до того, як ви говорите про випробування вакцин, клінічні дослідження лікарських засобів та методів лікування, оскільки чутки, неправильна інтерпретація та недостовірна інформація/дезінформація поширюються досить легко.
- Переконайтеся в зрозумілості інформації про те, що лікарські засоби знаходяться лише на стадії випробування, а тому ще не доступні для всіх.
- Можуть виникати питання про людей, які беруть участь у випробуваннях препаратів і не видужують (не виживають). Відповіді на такі питання може бути складно, тому завжди звертайтеся за допомогою до експерта ВООЗ.
- Додаткову інформацію про способи лікування в процесі розробки, які згодом стануть доступними, слід уточняти у ВООЗ, щоб дізнатися більше і переконатися в тому, що поширювана вами інформація є точною та актуальною.

Коли хворий перестає бути заразним?

В даний час вважається, що хворий перестає бути заразним, коли пройшла гарячка і симптоми значно зменшилися.

Хворий, що перебуває в лікарні з діагнозом COVID-19 виписується додому лише коли він може самостійно дихати, самостійно рухатися і доглядати за собою, у нього відсутня гарячка, спостерігається зменшення будь-яких інших симптомів, і (в деяких випадках) коли він пройшов два тести

Тестування на новий коронавірус

Оскільки це новий вірус і потрібен час, щоб розробити тести, у всьому світі все ще не вистачає тестів, щоб перевірити всіх, хто підозрюється на наявність нового коронавірусу. В даний час багато країн надають пріоритет першочерговому тестуванню медичних працівників, працівників ключових сфер, необхідних для підтримки життєдіяльності та людям, які перебувають у медичних закладах. В стадії розробки знаходиться все більше тестів, і, сподіваємось, вони стануть більш доступними, але поки що зверніть увагу на наступне:

- Багато людей все ще будуть діагностувати по телефону на основі опису симптомів, а не тесту.
- Кількість повідомлень про випадки зараження, надісланих до ВООЗ базується на кількості випадків інфікування новим коронавірусом, підтверджених за допомогою тестів, тому дані можуть бути недооцінені. Це означає, що фактична кількість людей, які є носіями нового коронавірусу, або які уже переохворіли, може бути значно більшою, ніж кількість повідомлених випадків.
- Точність показників смертності буде залежати від частки хворих, які помирають у лікарнях, в порівнянні з процентом тих, хто помирає вдома, оскільки хворі в лікарнях проходять тестування, а от ті, хто помирає від недуги вдома не завжди можуть бути протестовані на

з різницею в кілька днів, які будуть негативними. Тут мається на увазі, що хворий перебуває в лікарні протягом декількох тижнів.

Якщо у когось була легка форма хвороби і йому не потрібно було звертатися до медичного закладу, то йому бажано витримати період до закінчення самоізоляції.

- За рекомендаціями ВООЗ період самоізоляції має тривати близько 14 днів у випадку легкої форми захворювання, але для деяких хворих він може тривати і до 21 дня.
- Деякі хворі можуть стверджувати, що їм стає краще, якщо у них не було гарячки протягом 3 і більше днів поспіль, а інші симптоми значно покращилися.

ПРИМІТКА: Багато хворих, навіть коли вони перестають бути носіями вірусу, все ще можуть скаржитися на швидку стомлюваність, задишку або тривале покашлювання протягом декількох тижнів і потребувати більше відпочинку до повного одужання.

Чи можуть люди хворіти COVID-19 більше одного разу?

Вважається, що людина, яка перехворіла COVID-19, тепер може мати принаймні тимчасовий імунітет до SARS-CoV-2 - офіційна назва нового коронавірусу, який викликає COVID-19. Але поки невідомо, чи це твердження справедливе абсолютно для всіх, або ж як довго може зберігатися такий імунітет.

Ті, хто одужали від COVID-19, повинні дотримуватися всіх правил гігієни та фізичної дистанції до тих пір, поки новий коронавірус та COVID-19 становлять небезпеку, якщо у них немає стійкого імунітету, та уникати передачі нового коронавірусу між людьми, які ще не були інфіковані.

f. Профілактика

Для кожного: щоденні зміни в поведінці для зменшення ризику передачі нового коронавірусу

- Завжди прикриватись, коли кашляєте чи чхаєте і не спльовувати слину, перебуваючи в місцях загального користування
- Часто та ретельно мити руки з милом або водою або дезінфікуючим засобом на основі алкоголю (іноді його називають санітайзером або антисептиком для рук)
- Тримати фізичну відстань з іншими людьми, що знаходяться за межами вашого дому
- Перебувати вдома та ізолюватися від інших у випадку виявлення у вас нового коронавірусу
- І, якщо це рекомендовано у вашій країні, і за умови правильного користування, носити захисні маски для обличчя

Детальніше про те, як правильно кашляти та чхати, та не розповсюджувати часточки слини (так звану “гігієну кашлю та чхання”):

- Завжди прикривайте рот і ніс тканиною або, якщо у вас немає тканини (носовичка), то внутрішньою частиною ліктя, коли кашляєте, чхаєте, прочищаєте горло або ніс від слизу.
- Якщо ви використовуєте носовичок, викиньте його у відро для сміття (не на підлогу) відразу після використання.
- Відразу або якнайшвидше вимийте руки з милом (пам'ятайте, що не можна торкатися внутрішньої сторони ліктя, якщо ви кашляли чи чхали в неї, поки не зможете помити це місце чи змінити одяг).
- Уникайте плювання. Якщо вам потрібно сплюнути слюну, плюйте в носовичок, викиньте його у відро для сміття та відразу вимийте руки з милом. Якщо у вас немає носовичка, плюньте в раковину і очистіть її та область навколо неї, а також вимийте руки з милом. Якщо ви знаходитесь надворі, то перш ніж плювати, відійдіть подалі від інших людей.

Часте, ретельне миття рук милом та водою щонайменше 20 секунд:

Слід мити руки часто і ретельно протягом дня, а також в ключові моменти, перераховані нижче, але і в цілому, якщо ваші руки торкнулися поверхні з новим коронавірусом. Завжди мийте руки з милом та водою не менше 20 секунд. Якщо у вас немає доступу до води та мила, для очищення рук можна використовувати дезінфікуючий засіб для рук на основі спирту (санітайзер), поки ви не зможете їх помити.

Список ключових моментів, коли руки слід помити обов'язково:

- Завжди мийте руки перед тим, як торкатися до рота, носа чи очей, перед тим, як їсти або годувати когось іншого, або перед тим, як торкатися когось іншого.
- Завжди мийте руки після кашлю або чхання в носовичок, після того як ви викинули його у сміття.
- Мийте руки частіше, якщо вони торкнулися поверхні, на якій може бути новий коронавірус. Тут маєтись на увазі: перед виходом з дому та поверненням додому, приходом на роботу та перед відходом, після відвідування туалету, до та після приготування їжі, до та після їжі, та частіше, за необхідності

Гігієна продуктів харчування

Точно невідомо, як саме цей новий коронавірус потрапив від тварин до людей. Це, можливо, сталося на ринку, де живі тварини знаходилися в безпосередній близькості до сирого м'яса. Добре було б дотримуватися належних заходів гігієни харчових продуктів, так як сире м'ясо вважається елементом ризику зараження. Ці заходи включають неживання сирого або погано провареного м'яса, використання миючих засобів для миття посуду та частин тіла, які мали контакт з сирим м'ясом, зберігання сирого м'яса окремо від усіх інших харчових продуктів та правильне приготування їжі перед вживанням.

Дистанціювання: обмеження фізичних контактів та дотримання фізичної відстані, коли існує ризик зараження новим коронавірусом:

- Уникайте фізичного контакту з іншими людьми поза вашим домом – жодних рукоштовань, поцілунків, обіймів.
- Фізичне дистанціювання – за можливості підтримуйте відстань не менше 1 метра від інших, коли виходите на вулицю.
- Скоротіть кількість виходів із дому. Це може означати роботу з дому для тих, хто має таку можливість, та похід за продуктами лише один-два рази на тиждень.
- Уникайте спільного використання посуду та предметів побуту з людьми, з якими ви проживаєте спільно, а також поза вашим домом.
- Уникайте скупчення чи зібрання людей, з якими ви не проживаєте, поки існує ризик інфікування новим коронавірусом. Сюди також відноситься порада не запрошувати інших людей до вас додому та не відвідувати інших людей у їхніх домівках.

Примітка про спирт та новий коронавірус

Дезінфікуючі засоби на основі спирту не настільки ефективні, як мило, але можуть знищити коронавірус, якщо він знаходиться на шкірі.

Спирт не може вбити коронавірус, якщо він знаходиться всередині організму. Насправді, часте вживання більше склянки або двох алкогольних напоїв знижує здатність вашого організму боротися із хворобою, а це означає, що ви можете захворіти, якщо отримаєте новий коронавірус.

► Порада

Якщо люди не мають вдома проточної води, більш часте миття рук може означати, що їм потрібно зберігати вдома більше води або частіше виходити по воду, що може стати проблемою. Деякі люди, можливо, ще не задумувалися про це. Ви можете допомогти їм вирішити, скільки води їм може знадобитися додатково в запасі, зрозуміти, як зберігати ємності з водою та як вода може залишатися чистою, і поділитися розповідями інших про те, як вони справляються з цією проблемою.

Дистанціювання: ізоляція, якщо хтось інфікувався, піддався ризику інфікування або ж уже хворіє на COVID-19:

Якщо людина контактувала з іншою людиною, інфікованою новим коронавірусом, має симптоми, які схожі на симптоми COVID-19 або у неї підтвердився діагноз COVID-19, їй або її сім'ї потрібно негайно звернутися за медичними рекомендаціями. Якщо симптоми легкі, такого хворого, швидше за все, попросять залишитися вдома та ізолюватися. Але якщо наявні супутні захворювання, або якщо це може бути не COVID-19, а захворювання, яке потребує невідкладної медичної допомоги, наприклад, малярія, хворого можуть попросити негайно відправитись у лікарню чи клініку.

Для людей, які піддалися ризику можливого захворювання на COVID-19:

- Залишайтеся вдома та дистанційуйтеся від інших, наскільки це можливо, принаймні 14 днів (адже для розвитку симптомів COVID-19 може знадобитися до 14 днів). Іноді цей період називають «карантином» або «самоізоляцією».
- Зверніться до рекомендованих джерел (наприклад, довідкової служби) за порадами про те, як уникнути передачі вірусу до інших людей та що робити, якщо ви захворіли. Сюди можуть відноситись поради щодо прибирання вдома, соціального дистанціювання та визначення кола контактних осіб, що є важливою частиною боротьби зі спалахом коронавірусу.

Актуальні вказівки при легкій формі захворювання:

- Залишайтеся вдома та дистанційуйтеся від інших, наскільки це можливо.
- Зверніться за допомогою або допоможіть іншим хворим звернутися за допомогою до рекомендованих джерел (наприклад, довідкової служби/служби довіри).
- Уникайте фізичного контакту з іншими, якщо це можливо, навіть якщо вони проживають спільно з вами, і дотримуйтеся гігієнічних заходів щодо кашлю/чхань та миття рук. Якщо фізичний контакт неминучий (наприклад, догляд за хворою дитиною або літньою людиною, або ж людиною з інвалідністю, що має обмежену рухливість), доглядачі також повинні дотримуватись рекомендованих інструкцій щодо миття рук та гігієни, та обом – особі, яка займається доглядом, і хворому, рекомендовано носити захисну маску для обличчя. [ВООЗ має більш детальні вказівки](#) щодо цього.

Допомога тим, хто в групі підвищеного ризику: людям, що мають супутні захворювання, та людям похилого віку, яким найбільше загрожують серйозні ускладнення слід рекомендувати залишитися вдома раніше та довше за всіх інших. Ви можете

Соціальне дистанціювання

Можливо, ви чули терміни “соціальна дистанція” та “фізична дистанція”. Вони означають одне і те ж: створення фізичної відстані між людьми з метою запобігання передачі нового коронавірусу. ВООЗ радить триматися від інших людей на відстані не менше 1 метра, коли знаходиться поза домом. Уряди багатьох країн радять дистанціюватися принаймні на 1 метр, але деякі уряди радять відстань 1,5 - 2 метри для дистанціювання один від одного.

► Порада

багато людей можуть не мати грошей на придбання або зберігання їжі протягом декількох днів. Поділіться розповідями про те, як люди справляються з таким викликом, а також які домогосподарства, громади та організації допомагають людям з такими потребами.

► Примітка про визначення кола контактних осіб

визначення кола контактних осіб є важливою частиною запобігання масовому розповсюдженню інфекційного захворювання. Якщо хтось починає проявляти симптоми, які можуть бути симптомами COVID-19, то всі, з ким хворий був в тісному контакті протягом останніх 14 днів, повинні залишатися вдома на самоізоляції/карантині протягом 14 днів, щоб побачити, чи з'являються у них симптоми. Якщо людина дотримується цих рекомендацій, то також слід зв'язатися з усіма людьми, з якими вони контактувала.

почути такі рекомендації під назвою «ізоляція» («shielding»). Як представники засобів масової інформації, ви можете допомогти своїм аудиторіям продумати та обговорити, як вони можуть підтримувати членів сім'ї та громади, які, можливо, в зоні найбільшого ризику і яким потрібно швидше залишатися вдома та фізично дистанціюватися, або хворих, які можуть потребувати ізоляції.

В даний час немає вакцини для захисту від нового коронавірусу та COVID-19

Вакцини допомагають «навчити» імунну систему людини боротися з певними видами інфекції, наприклад, кору, гепатиту В або поліомієліту. Кілька організацій та академічних установ працюють над розробкою вакцини, яка може зупинити новий коронавірус, як тільки людина інфікується ним. Будь ласка, відвідайте веб-сайт ВООЗ <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public> для отримання оновленої інформації.

Розробка вакцин, особливо вакцин для захисту від вірусів, - досить складний процес, оскільки віруси можуть легко мутувати. Ось чому розробка вакцини займає тривалий час, щоб переконатися, щоб вакцина буде ефективною. Ось чому дійсно важливо, щоб аудиторія розуміла, що розробка вакцини не є швидкою справою і що всім потрібно практикувати відомі ефективні заходи профілактики, згадані в цьому розділі.

Якщо ви говорите про вакцини в стадії розробки, пам'ятайте наступне:

- Недостовірні інформація та дезінформація щодо вакцин та вакцинації від інших хвороб вже завдає значної шкоди і може бути використана для того, щоб викликати в людей недовіру до вакцин, які зараз розробляються для припинення поширення нового коронавірусу.
- Будьте дуже обережні щодо того, яким чином розповідати про розробку вакцини та випробування вакцин, оскільки чутки, неправильна інтерпретація та недостовірні інформація/дезінформація поширюються досить легко.
- Можуть виникати питання про людей, які беруть участь у випробуваннях вакцин і не видають. Відповіді на такі питання може бути складно, тому завжди звертайтеся за допомогою до експерта ВООЗ.
- Продовжуйте консультиватися з ВООЗ, щоб дізнатися більше і переконатися в тому, що поширювана вами інформація є ясною, точною та актуальною.

Для людей, які піклуються про когось, хто може захворіти або вже хворіє на COVID-19

Якщо людина доглядає за іншою людиною, яка інфікувалась або потенційно може інфікуватися коронавірусом та захворіти на COVID-19, їм прийдемо тійсно контактувати один з одним, а це означає, що вони ризикують заразитися новим коронавірусом.

Домашній догляд у випадку легкої форми захворювання: При догляді за тими, хто лікується вдома, бо переносить хворобу в легкій формі, але все ж потребує допомоги, слід вжити заходів, щоб зменшити ризик передачі коронавірусу. Окрім максимальної домашньої ізоляції хворого від інших, а також таких заходів, як посилене прибирання вдома та часте миття рук, особі, яка займається доглядом, і хворому, може бути рекомендовано носити захисну маску для обличчя. ВООЗ розробила вказівки щодо [догляду за хворими вдома](#).

Медичні працівники отримують спеціальну підготовку щодо догляду за пацієнтами із COVID-19 та запобігання передачі нового коронавірусу. Така підготовка включатиме:

Як залишатися здоровим

В даний час немає медичних препаратів, ефективність яких доведена для деактивації або знищення нового коронавірусу, якщо він вже потрапив до вашого організму, крім вашої власної імунної системи - саме тому важливо залишатися максимально здоровим. Це можна зробити наступним чином:

- Вчасно лікувати будь-які інші (та супутні) захворювання та слідкувати за станом здоров'я
- Повноцінно харчуватися
- Пити багато води
- Уникати вживання великої кількості алкоголю
- Намагатися мінімізувати стрес, багато відпочивати, якщо це можливо.

- Навчання правильному догляду за пацієнтами з підозрою на новий коронавірус.
- Використання відповідного захисного одягу при догляді за іншими.
- Уникнення дотиків до рота, носа, очей або обличчя у себе та інших людей до обробки рук санітайзером або ж до зміни рукавичок медичним працівником.
- Суворі гігієна при знятті захисного одягу.
- Використання одноразового медичного обладнання, наприклад, одноразових голок тощо.

g. Зміни заходів з профілактики в міру розвитку пандемії

Пандемія COVID-19, ймовірно, триватиме ще багато місяців, і чим довше вона триватиме, тим більший вплив вона матиме на життя людей. Кожен з нас мусить робити все від нас залежне, щоб зупинити поширення нового коронавірусу.

Зі збільшенням кількості нових випадків інфікування та смертей від COVID-19 у своїй країні чи сусідніх країнах багато урядів застосували обмеження на пересування громадян.

До таких заходів відноситься введення комендантської години, перебування вдома, дистанційна робота, коли це можливо, і закриття громадських місць, таких як школи, релігійні центри, ресторани та бари, щоб зменшити ризик контактування людей один з одним. Ситуацію, коли уряди країн змушені просити своїх громадян залишатись вдома, включаючи тимчасове закриття багатьох громадських місць, іноді називають «режимом самоізоляції/карантином». Кожен уряд визначає види обмежень, що застосовуються, щоб запобігти поширенню нового коронавірусу.

Ці обмеження скасовуються, як правило, коли кількість нових випадків COVID-19 зменшується протягом декількох днів або тижнів поспіль. У міру того, як скасовуються обмеження, ще важливіше, щоб люди дотримувались заходів особистої профілактики: правильно прикриватись під час кашлю чи чхання, уникати спльовування слини поряд з іншими людьми, частіше мити руки та слідкувати за дотриманням фізичної дистанції з людьми, з якими ви не проживаєте. Якщо люди не дотримуватимуться цих заходів, в країнах знову буде спостерігатися зростання кількості випадків COVID-19, і, можливо, потрібно буде повторно застосувати обмеження. Поки збільшення випадків стане очевидним може знадобитися 2 тижні (14 днів) або більше, оскільки симптоми проявляються протягом періоду від 1 до 14 днів. Скасування та поновлення обмежень на пересування можуть відбуватися декілька разів, якщо люди не дотримуватимуться заходів з профілактики.

Навіть після того, як новий коронавірус більше не загрожуватиме населенню, так само важливо буде частіше мити руки, прикривати кашель та чхання і уникати спльовування слини поблизу інших людей. Це допоможе зупинити поширення багатьох існуючих захворювань, які іноді можуть бути смертельними, а також знизити ризик масштабних спалахів інфекційних захворювань в майбутньому.

2 Що робить комунікації ефективними?

Критерії ефективного інформування з питань нового коронавірусу та COVID-19:

- **Зрозумілість**

Надавайте аудиторії зрозумілі факти та інформацію про симптоми, поширення вірусу, профілактику та лікування. Використовуйте зрозумілу людям мову. Уникайте вживання скорочень, складних термінів та професійного жаргону. Завжди пояснюйте будь-які терміни чи фрази, які можуть бути не очевидними чи не зрозумілими для аудиторії.
- **Точність**

Будьте впевнені у фактах, якими оперуєте. Ознайомтеся з інформацією та посиланнями в цьому посібнику та з перерахованими нижче. Будьте в курсі новин та слідкуйте за актуальною інформацією про новий коронавірус та COVID-19, щоб те, про що ви пишете чи говорите, було надійною інформацією, яка б не сприяла поширенню міфів та хибних уявлень, які можуть перешкоджати запобіганню захворювання. Допоможіть людям зрозуміти реальні ризики порівняно з їх страхами, чутками та упередженнями.
- **Довіра аудиторії**

Будьте авторитетним голосом. Окрім забезпечення достовірною інформацією, покажіть також, що ви дбаєте про добробут своєї аудиторії та намагаєтесь допомогти їм. Працюйте з шанованими представниками громади, щоб допомогти донести людям важливу інформацію. Не гоніться за сенсаціями, розповідаючи трагічні історії.
- **Послідовність**

Співпрацюйте з іншими джерелами інформації та респондентами, щоб не надавати людям суперечливу інформацію. Якщо в ваших порадах чи інформації є невідповідності, з'ясуйте чому і допоможіть їх виправити.
- **Практичність**

Допомагайте керувати попитом та доступом до послуг. Дізнайтеся, які сервіси є доступними (наприклад, гарячі лінії, лікувальні центри, тестові лабораторії та процеси) та уточніть, коли і як люди можуть і мають отримати до них доступ.
- **Реалістичність**

Запропонуйте аудиторії реальні кроки для подолання проблеми. Якщо люди в певній спільноті не мають мила і не можуть його дістати, з'ясуйте у ВООЗ, що вони можуть використовувати натомість, і допоможіть людям реалізувати цей варіант, щоб зменшити ризик поширення нового коронавірусу та COVID-19.
- **Орієнтованість на вирішення**

Допомагайте знаходити власні шляхи розв'язання проблем. Розкажіть про перешкоди на шляху до попередження і лікування захворювання, не створюючи упереджень щодо тих людей, хто має підозру на коронавірус або ж симптоми COVID-19. Говоріть про страхи людей і шукайте рішення. Наприклад, допоможіть знайти і обговорити громадські альтернативи традиціям, культурним чи релігійним звичаям, які піддають людей ризику зараження новим коронавірусом та COVID-19.
- **Взаємодія**

Безпосередньо відповідайте на питання, які виникають у спільноті, і долайте хибні уявлення про причини, поширення, профілактику та методи лікування. Боріться з упередженнями щодо людей з COVID-19, людей з районів з масштабнішими спалахами COVID-19 та медичних працівників. Проясніть, що є фактом, а що – чиєюсь власною думкою, і яка інформація є хибною.
- **Своєчасність**

Будьте своєчасними. Якщо ви перебуваєте в районі, де менше зафіксованих випадків нового коронавірусу, у вас є можливість допомогти в підготовці населення, надавши своєчасну і точну інформацію і тим самим запобігти поширенню нового коронавірусу. Використовуйте цю можливість!

- **Адаптивність**

У міру розвитку епідемії може розповсюджуватися хибна інформація/дезінформація, можуть бути введені нові заходи в зв'язку зі спалахом або можуть виникнути нові проблеми. Вам слід адаптуватися до мінливої ситуації і мінливих потреб вашої аудиторії.

- **Залученість**

Привертайте увагу своєї аудиторії. Навколо поширюється величезна кількість інформації про новий коронавірус і COVID-19, а значить, є ризик, що ваша аудиторія може виснажитися від спілкування. Знайдіть нові способи, щоб люди продовжували слухати вас і говорити про новий коронавірус і COVID-19, не створюючи паніки.

- **Позитив**

Постарайтеся не зосереджуватися на негативних новинах. Страх та істерика поширюються дуже легко. Заходи з інформування, що використовують страх і шок як тактики, можуть підвищити рівень обізнаності людей, але вони також можуть призвести до появи упереджень та відторгнення, а також перешкодити зміні поведінки, необхідній для зупинки нового коронавірусу. При висвітленні обмежень і утисків в повсякденному житті постарайтеся дізнатися, які рекомендації люди можуть виконувати, а які - ні.

- **Співчуття**

Звертайтеся до емоцій людей та розповідайте про медичних працівників, ліквідаторів, людей з підозрою на новий коронавірус та COVID-19, хворих на COVID-19 і тих, хто вижив. Мати симптоми, які можуть бути симптомами COVID-19 – це страшно, а от при підтвердженні COVID-19 людям стає ще страшніше. Мати COVID-19 або бути тим, хто вижив, також може бути страшно через побоювання того, як відреагують сім'я та суспільство. Те ж саме стосується і медичних працівників. Комунікаційна діяльність може дати людям можливість поговорити про свої страхи, сприяти взаєморозумінню і зменшити шкоду, яку завдають іншим людям.

Примітка про стиль подання інформації

Багато інформації поширюється як вказівки або «заклик» до якихось дій, не допомагаючи людям зрозуміти, чому їм потрібно вносити зміни та як це зробити у своїй ситуації. Подумайте, як ви можете не лише роздавати людям вказівки чи інструкції, а також допомагати їм брати участь, зрозуміти та почувати себе здатними та мотивованими вносити зміни (сюди відносяться керівники, а також широка громадськість).

Примітка про взаємодію

Взаємодія з аудиторією має вирішальне значення для ефективності програми "Реагування на COVID-19" ('COVID-19 Response'). Це об'єднує людей (дистанційно!) і допомагає переходити від знань до мотивації людей до прийняття відповідних заходів. Взаємодія з аудиторією:

- Дає людям платформу для висловлення своїх потреб та вирішення питань та проблем.
- Створює відчуття спільноти та пов'язаності, коли особистий контакт неможливий.
- Посилює почуття громадськості для співпраці зі ЗМІ та один з одним.
- Допомагає виявити прогалини у реагуванні та залучає владу до відповідальності
- Допомагає виявити та виправити недостовірну/хибну інформацію.
- Сприяє обміну інформацією між експертами та пересічними людьми.
- Допомагає боротися з упередженнями щодо людей із підозрою на COVID-19, хворих на COVID-19 та людей із районів з більш масштабними спалахами нового коронавірусу шляхом нормалізації проблем.
- Робить вашу програму та предмет спілкування гуманістичними
- Дозволяє краще пізнавати свою аудиторію та адаптувати свій контент до потреб цієї аудиторії.

Подумайте, як можна включати взаємодію з аудиторією у свої програми, не наражаючи людей на ризик. Вибирайте дописувачів, які мають хороші запитання, корисні ідеї для обміну або позитивні історії, які слід додати. Уникайте людей, які можуть закликати до агітації або поширення невірної інформації!

3 Ідеї контенту для медіа

Новий коронавірус впливає майже на всі сфери життя людей - від особистих стосунків та психічного здоров'я, до роботи та доступу до їжі. Коло питань, які слід охопити в програмі, досить широке. До вашої уваги лише кілька ідей ...

- **Основні факти**

Допоможіть вашій аудиторії зрозуміти основні факти про новий коронавірус та COVID-19. Пам'ятайте, що навіть основи можуть вимагати багато пояснень, щоб їх зрозуміти правильно, тому відведіть достатньо часу, щоб зосередитися на кожному з основних питань. Переконайтеся, що інформація надходить від кваліфікованого медичного працівника. Ключова інформація включатиме відповіді на наступне:

- Що таке новий коронавірус, а що таке COVID-19?
- Ознаки та симптоми
- Як залишатися в безпеці, зберегти здоров'я і запобігти поширенню вірусу
- Що робити у разі появи симптомів захворювання

Рекомендації в контексті

У деяких ситуаціях людям може бути дуже важко дотримуватися вказівок щодо заходів профілактики. Наприклад, ізоляція може бути складною для багатолюдних домогосподарств, а фізичне дистанціювання може бути неможливим у притулках та таборах для біженців. Досліджуйте, як можна застосовувати рекомендовані заходи в різних контекстах, шукаючи поради у місцевих експертів з охорони здоров'я.

- **Офіційні заходи та рекомендації**

Тримайте аудиторію в курсі місцевих, національних та міжнародних заходів з протидії новому коронавірусу та причин вживання цих заходів.

- **Взаємодія з аудиторією**

Спонукайте аудиторію надсилати вам свої запитання та запропонуйте експертам відповісти на них.

- **Протидія чуткам**

Повідомляйте своїй аудиторії про те, що багато інформації, що циркулює навколо теми коронавірусу, є неправдивою. Ви можете створити звичайний сегмент протидії чуткам, в якому ви досліджуєте неправильну інформацію, яка поширюється в суспільстві, і спростовуєте її за допомогою експертів.

- **Вразливі групи людей**

“Вразливі групи” включають не лише людей з найбільшою ймовірністю розвитку серйозного захворювання при інфікуванні новим коронавірусом (їх також називають “групою ризику”), але й людей, які вже вразливі і життєва ситуація яких може бути погіршена деякими заходами реагування, або людей, які не можуть вжити певних заходів з профілактики. Хтось може бути вразливим через свою стать або вік, існуючий або підвищений ризик насильства в своєму домі або ж поруч, дефіцит їжі, дефіцит води, економічну незахищеність, релігійні чи культурні переконання або відсутність постійного притулку або внаслідок міграції. Деякі з цих питань розглядаються нижче.

► Порада

Міністерство охорони здоров'я та ВООЗ повинні володіти інформацією про діяльність різних організацій з надання допомоги постраждалим. Ви можете зв'язатися з цими організаціями, щоб дізнатися, яку саме підтримку вони надають та як люди можуть отримати доступ до неї.

- **Підвищений ризик розвитку серйозних захворювань**

Людам з супутніми захворюваннями та людям похилого віку, яким серйозні ускладнення від нового коронавірусу загрожують найбільше, можна якнайшвидше рекомендувати залишитися вдома на триваліший період, аніж іншим. Ви можете допомогти аудиторіям продумати та обговорити способи підтримки членів сім'ї та громади, які можуть піддаватися найбільшому ризику.

- **Доступ до води**

Нас усіх просять частіше мити руки та частіше прибирати домівки. Це означає, що людям потрібно більше води, ніж зазвичай, що може бути проблемою для багатьох, хто не має проточної води вдома. Люди не можуть пити менше води, крім того їм ще потрібно митися та готувати їжу. Тож як люди можуть заpastися більшою кількістю води та яким чином вода для миття рук чи прибирання оселі повинна зберігатися окремо від води для пиття чи приготування їжі? Поміркуйте, що можуть зробити медіа, щоб допомогти громадам співпрацювати з урядом, організаціями та одна з одною для покращення доступу до води?

- **Доступ до їжі**

Багато людей не можуть дозволити собі купувати багато продуктів відразу або зберігати їх вдома про запас протягом кількох днів. Доступність продуктів харчування залежить від можливості доступу до виробників продуктів (ферм) та до ринків. Дослідіть, як ситуація вплине на поставки продуктів харчування та як допомогти людям мати постійний доступ до цих продуктів, особливо до поживних. Що може зробити кожен (прості люди, громади та уряд), щоб підтримати тих, хто може втратити дохід через пандемію і зрештою не зможе придбати жодних продуктів харчування?

- **Дохід**

Через заходи з протидії новому коронавірусу та COVID-19 багато людей вже втратили роботу зовсім або тимчасово. Ризик втрати робочого місця та доходів – це справжній виклик. Що можуть зробити уряди країн, організації, громади та окремі особи, щоб підтримати людей, які не мають доходу або заощаджень, і як ЗМІ можуть допомогти постраждалим зв'язатися з людьми, які можуть надати підтримку?

- **Люди, які змушені продовжувати працювати**

Навіть в умовах офіційного карантину, коли людям кажуть залишатися вдома, багатьом з них все одно потрібно продовжувати виходити на роботу. До цієї категорії належать медичні працівники, працівники державних установ та організацій, доглядачі, а також ті, хто працює в організаціях, які забезпечують населення електроенергією, водою, надають послуги з вивозу сміття та відходів, прибирання вулиць; працівники мережі мобільних операторів та інтернет-провайдерів, продовольчого сектору. Сюди також входять люди, які працюють в організаціях реагування на COVID-19. ЗМІ можуть допомогти аудиторіям зрозуміти, кому потрібно продовжувати працювати і чому, яку роль вони відіграють у припиненні поширення коронавірусу та яким чином люди, які залишаються вдома, допомагають тим, хто змушений працювати, у зменшенні масштабу наслідків пандемії.

- **Перебування вдома**

Для деяких людей може бути проблемно залишатися вдома - їм може знадобитися вийти на роботу, часто виходити по воду або купувати їжу, виходити, щоб оплатити рахунки особисто (наприклад, за електроенергію) або придбати паливо для генераторів. Для інших дім може бути небезпечним місцем. Якщо вдома присутнє фізичне, емоційне або словесне насильство, то перебування вдома може бути просто неможливим. Які варіанти виходу з ситуації мають люди? Які послуги доступні? ЗМІ можуть комунікувати з організаціями та урядом, щоб дізнатися, які рекомендації та засоби підтримки доступні для тих, хто не може залишитися вдома.

• Інші потреби людей в сфері охорони здоров'я

Інші потреби людей в підтриманні свого здоров'я нікуди не зникають. Тут мова йде про хронічні стани здоров'я (хронічні захворювання), пошук методів лікування нових захворювань, які розвиваються, або ж доступ до щеплень для дітей відповідно до календаря вакцинації. Іншими проблемами можуть бути доступ до засобів гігієни для жінок в період менструації, користування сучасними засобами контрацепції для запобігання небажаної вагітності, доступ до презервативів для запобігання вагітності та інфекцій, що передаються статевим шляхом, медична допомога в період вагітності та під час пологів, та можливість безпечного абортів. Медіа можуть допомогти людям надалі отримувати необхідну медичну допомогу, наприклад, шляхом обміну інформацією про те, які послуги доступні, коли та як отримати доступ до них, а також чого очікувати, якщо ви користуєтесь цими послугами. Сюди також можна віднести заходи, що вживаються для запобігання поширенню коронавірусу в закладах, що надають такі послуги, оскільки в ситуації, що виникла, можливі такі заходи, як миття рук перед тим, як увійти в будівлю, обладнання зали очікування та забезпечення персоналу засобами індивідуального захисту, яких зазвичай могло і не бути. Інформація ЗМІ також може допомогти людям вжити заходів, щоб не допустити потребу в додаткових медичних послугах, наприклад, спати на ліжку під спеціальною захисною сіткою, обробленою інсектицидами, для захисту від малярії або використовувати презервативи під час сексу для захисту від інфекцій, що передаються статевим шляхом.

• Боротьба зі стресом

Для більшості країн світу життя змінилося. Швидкість змін, обмеження нормального життя, маса інформації (особливо хибна інформація/дезінформація та недостатнє інформування), передбачувані та фактичні ризики для здоров'я та життя людей у поєднанні з неминучою невизначеністю (ізоляція (карантин), що починається раптово без чітко визначених термінів закінчення) можуть спричинити потужний емоційний стрес.

Цей стрес може призвести до того, що люди роблять речі, які можуть фізично чи емоційно нашкодити їм самим та/або іншим. У стресові періоди частішають випадки домашнього насилля. ЗМІ можуть допомогти у зменшенні занепокоєння серед своєї аудиторії, вивчаючи способи збереження фізичного та емоційного здоров'я, та ділячись корисними історіями, функціями та дискусіями з відповідними експертами.

• Гендерна приналежність

Вплив пандемії та обмеження пересування можуть по-різному впливати на людей. Жінки та дівчата часто стикаються з більшими ризиками під час спалаху хвороби. Наприклад, жінки та дівчата частіше стають жертвами домашнього насильства, частіше беруть на себе більшу кількість домашніх справ і частіше доглядають за хворими членами сім'ї, а це означає, що вони швидше можуть інфікуватися новим коронавірусом. В деяких країнах жінки та дівчата також мають більші обмеження щодо свободи пересування, а це означає, що вони самі рідше звертаються за медичною допомогою, а також деякі сім'ї можуть рідше звертатися за медичною допомогою для жінки чи дівчини, якщо вона хвора. У регіонах, де школи закриті, а про навчання дівчат дбають набагато менше, ніж про навчання хлопців, перебування вдома може призвести до того, що дівчаток залучають до хатніх справ, а хлопчикам дають більше часу на навчання та ігри. Шляхом проведення інтерв'ю з позитивними прикладами для наслідування та спеціалістами по догляду за дітьми обговоріть, як створити рівноправний доступ дітей до навчання, дозвілля та допомоги у виконанні рутинних справ. ЗМІ можуть допомогти подолати ці виклики, щоб кожен отримував необхідну допомогу та належне ставлення інших до своєї особистості.

► Порада

[На веб-сайті ВООЗ також є поради щодо того, як впоратися зі стресом](#) під час спалаху, який можна адаптувати так, щоб він був корисним для різних груп людей та ситуацій.

- **Діти**

Діти можуть бути налякані та спантеличені тим, що відбувається навколо них. Коли школи закриваються, багато сімей турбуються про вплив цієї ситуації на освіту своїх дітей, а також про нелегке завдання цілодобового догляду за дітьми вдома. Запросіть експертів із догляду за дітьми надати поради батькам, як розмовляти з дітьми про новий коронавірус та зміни у їх повсякденному житті. Обговоріть такі теми, як управління часом, щоденні рутини та зменшення та подолання стресу та страху у дітей.

- **Вік**

Людам похилого віку серйозні ускладнення від нового коронавірусу загрожують найбільше. Молодші люди та діти мають меншу ймовірність захворіти або навіть мати будь-які помітні симптоми у випадку захворювання. Це змусило деяких молодих людей та батьків дітей вважати, що молодь та діти є стійкими до вірусу, а тому їм не обов'язково дотримуватися жодних заходів дистанціювання чи залишатися вдома. Тим часом багато людей похилого віку або дуже налякані і максимально ізолюються, або припускають, що з ними станеться найгірше, і ігнорують вказівки, піддаючи ризику себе та інших людей. Подумайте, як ваші програми можуть допомогти людям зрозуміти реальні ризики та мотивувати їх на прийняття змін на підтримку кожного, а також самих себе.

- **Стосунки**

Люди, які живуть разом, можуть ізолюватися разом, але стосунки, коли люди живуть окремо один від одного, доведеться тимчасово пристосовувати до ситуації на період дії карантинних обмежень. Ваші програми можуть розглянути різні способи зв'язку та спілкування між собою людей, які проживають окремо. Подумайте про обмін позитивними історіями близьких людей, яким вдається підтримувати зв'язок на відстані, або ви навіть можете виділити окрему частину програми, де люди, які знаходяться на відстані один від одного, діляться своїми повідомленнями в ефірі.

- **Доступ до мила, дезінфікуючих засобів та паперових серветок**

Настанови щодо гігієни кашлю, чхання чи миття рук пов'язані з іншими промисловими продуктами, які можуть бути важкодоступними або взагалі недоступними. Більшість миючих засобів та рідке мило (наприклад, мило для рук або рідкий засіб для миття посуду або ж тверде мило, яке використовується для прання) будуть ефективними для дезінфекції або «знищення» нового коронавірусу, але це означає, що потрібно купувати більше, що може бути накладно. Часто не вистачає саме дезінфекторів для рук. Попіл, яким традиційно радять користуватися, коли немає мила, має певні антибактеріальні властивості, але немає доказів того, що він також є противірусним (вбиває віруси). Паперові серветки

Рекомендації Центрів контролю та профілактики захворювань (CDC) щодо проведення бесід з дітьми

Ось зразок рекомендацій, які ви могли б задіяти у своїх програмах за допомогою фахівця з догляду за дітьми. Повний текст див. на веб-сторінці: <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/daily-life-coping/talking-with-children.html>

Зберігайте спокій та підбадьорюйте дітей.

- ам'ятайте, що діти будуть реагувати як на те, що ви говорите, так і на те, як ви це говорите. Вони вловлюватимуть інформацію із розмов, які ви ведете з ними та з іншими.

Будьте готові слухати і говорити.

- Знайдіть час для розмови. Переконайтеся, що діти знають, що можуть звернутися до Вас, коли у них виникнуть питання.

Уникайте висловлювань, які можуть звинувачувати інших і привести до упереджень.

- Пам'ятайте, що вірус може підхопити будь-хто, незалежно від раси чи етнічної приналежності. Уникайте припущень щодо того, хто може хворіти на COVID-19.

Звертайте увагу на те, що діти дивляться або слухають по телебаченню, радіо або в мережі Інтернет.

- Розгляньте можливість зменшення часу, проведеного перед екраном на тему COVID-19. Занадто багато інформації на одну тему може привести до виникнення занепокоєння.

Надавайте чесну та точну інформацію.

- Надайте дітям інформацію, яка є правдивою та відповідною до їх віку та рівня розвитку.
- Поговоріть з дітьми про те, як деякі розповіді про COVID-19 в Інтернеті та соцмережах можуть базуватися на чутках та неточній інформації.»

можуть використовуватися вкрай рідко або можуть бути занадто дорогими для придбання - тому витрати людей, а також погляди на те, що «чисто» і що «брудно», буде поставлено під сумнів. ЗМІ можуть поспілкуватися з представниками урядів, організацій, громад та з окремими людьми, щоб допомогти підтримати доступ до цих речей та роз'яснити людям важливість їх використання.

• Підзвітність

Підтримка механізмів підзвітності уряду, організацій з реагування та лідерів є важливою під час надзвичайних ситуацій у сфері охорони здоров'я. Як засоби масової інформації, подумайте, як ви можете допомогти людям отримати чітке розуміння ситуації з новим коронавірусом та реакції урядів та організацій на це, включаючи послуги та інфраструктуру, необхідні для боротьби з новим коронавірусом та максимально скоротити безпосередній та довготривалий шкідливий вплив на продовольство, водопостачання та гарантії отримання доходів, а також на здоров'я та добробут населення. Медіа також відіграють роль у підтримці прав людей, особливо тих, що є найбільш уразливими, і чітко дають зрозуміти, які обмеження на свободу пересування можуть знадобитися, а також оскаржувати потенційні зловживання владою. Яким чином засоби масової інформації можуть говорити про проблеми підзвітності, щоб ця інформація була корисною та практичною для аудиторії? Поради щодо інформування, викладені в розділі 2, можуть застосовуватися і до теми підзвітності. Додаткову інформацію можна знайти в ресурсах, вказаних в кінці документу.

• Скасування обмежень на пересування

Оскільки пандемія триває, уряди країн планують терміни зняття обмежень на пересування, включаючи відкриття шкіл, підприємств та робочих місць. У міру зняття обмежень на пересування ще важливіше, щоб люди дотримувались заходів особистої профілактики, тобто правильно прикриватись під час кашлю чи чхання, уникати спльовування слини поряд з іншими людьми, частіше мити руки та слідкувати за дотриманням фізичної дистанції з людьми, з якими ви не проживаєте разом. Якщо люди не дотримуватимуться цих заходів, ми, швидше за все, побачимо подальше поширення нового коронавірусу і збільшення випадків захворювання на COVID-19. Це також може означати поновлення обмежень на пересування. Як засоби масової інформації, ми можемо допомогти нашій аудиторії зрозуміти, що відбувається на кожному етапі пандемії, що їм потрібно зробити, щоб продовжити запобігання передачі нового коронавірусу, і як ці дії допоможуть запобігти необхідності подальших обмежень. Допомога аудиторії в розумінні і подоланні цієї невизначеності буде дійсно важлива для припинення пандемії.

Можливі формати

Різні люди взаємодіють з різними медіаформатами. Нижче наведено пропозиції щодо різноманітних стилів формату, які ви можете використовувати:

- Інформаційні бюлетені - ведучий просто пояснює, що сталося, і пропонує чіткі інструкції, що робити. Цей формат найбільше підходить для повідомлення про наслідки раптової масштабної надзвичайної ситуації.
- Інтерв'ю – підходящими суб'єктами можуть бути експерти, залучені до відповідей на запитання, такі як лікарі та психологи. Особисті історії тих, хто постраждав безпосередньо, можуть також бути включені, якщо це доречно (див. наступний розділ у «Учасники програми»).
- Ілюстровані бюлетені - включаючи сюжети та інтерв'ю.
- Рекламні ролики або оголошення соціальної реклами - короткі сегменти інформації на окремі теми, переплетені зі звичайними програмами.
- Журнальні програми - з рядом перерахованих вище характеристик, можливо, включаючи питання-відповіді в ефірі, якщо це необхідно.
- Постановочні програми - корисний інструмент для розробки складних або чуттєвих тем, як правило, найкраще підходить для довгострокового програмування.
- Програми для дискусій та отримання відповідей на питання - вони можуть бути корисними для сприяння аудиторії у взаємодії з урядом та організаціями, які працюють над реагуванням на надзвичайну ситуацію.

4 Учасники програм

Вибір правильних учасників ваших програм має вирішальне значення для створення медіа-контенту, який може допомагати людям.

Важливо, щоб журналісти володіли основною інформацією щодо попередження, передачі і лікування нового коронавірусу та COVID-19 – проте журналісти не є фахівцями. Знайдіть відповідних кваліфікованих експертів, які можуть надати точну, чітку інформацію, необхідну аудиторії. Також зверніть увагу на останній розділ цього посібника, де подано перелік авторитетних джерел інформації про новий коронавірус та COVID-19.

Окрім пошуку експертів з актуальних питань, вам слід вибирати учасників, які користуються довірою та впливом серед аудиторії, щоб мотивувати людей змінити свою поведінку, та які можуть запропонувати розуміння суті повсякденних реалій, з якими стикаються люди.

Установи

Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) є основним джерелом інформації у сфері охорони здоров'я та рекомендацій з вживання заходів для запобігання поширенню нового коронавірусу та лікування людей, які захворіли. Додатковими корисними джерелами є місцеві міністерства охорони здоров'я та такі організації, як ЮНІСЕФ та Міжнародна федерація товариств Червоного Хреста та Червоного Півмісяця. Інші агентства Організації Об'єднаних Націй та місцеві та міжнародні громадські організації також можуть публікувати корисну інформацію. Пам'ятайте, зокрема, про ті організації, які можуть запропонувати консультації спеціалістів стосовно вразливих груп населення, наприклад, людей похилого віку та людей з обмеженими можливостями. Ряд державних установ, ймовірно, стане вашим першим джерелом відповідей на більш поширені запитання щодо заходів уряду та реагування на надзвичайну ситуацію у сфері охорони здоров'я.

Служби реагування

Люди, безпосередньо залучені до боротьби з новим коронавірусом та реагування на COVID-19. Сюди можна віднести медичних працівників, громадських діячів, а також поліцію та військових. Вони зможуть поділитися інформацією прямо «з фронту» і допомогти людям зрозуміти, що і чому відбувається навколо них.

Впливові фігури

Релігійні лідери, лідери громад, молодіжних організацій, знаменитості та лідери місцевих груп можуть мати вплив і довіру аудиторії. Включення в програму їхніх голосів може допомогти

► Поради щодо роботи з учасниками програм

Вихід в ефір - дуже потужний засіб впливу і його можна використовувати для пропаганди як хороших, так і поганих змін. Ми, як журналісти, відповідальні за те, щоб наш ефір використовувався з метою хорошого впливу на аудиторію.

- Вибір: робіть усвідомлений вибір джерел інформації. Дізнайтеся більше про них у надійних партнерів або за допомогою власних досліджень матеріалів.
- Попереднє інтерв'ю: поговоріть з кожним гостем програми або опитуваним протягом декількох хвилин до початку прямого ефіру. Це необхідно, щоб зрозуміти їх точку зору, переконатися в тому, що вони володіють інформацією на теми, які можуть обговорюватись, та чи вони не переслідують будь-які потенційно згубні точки зору.
- Попередньо записані інтерв'ю: якщо є сумніви, запишіть інтерв'ю попередньо. Особливо це стосується джерел, які користуються авторитетом, так які можуть наслідувати інші. Якщо сумніваєтесь щодо них, запишіть інтерв'ю попередньо.

Завжди переконуйтеся в тому, чи не поширюєте ви дезінформацію:

- Заздалегідь проведіть дослідження матеріалів.
- Перевірте надійність джерел.
- Підготуйтеся до інтерв'ю та дискусій – будьте готові розвіяти можливі міфи, дезінформацію та чутки, і майте наготові правильні джерела/думки фахівців, щоб протидіяти їм.

Ви можете поговорити з постраждалим або цілою родиною, яка постраждала від COVID-19. Але не ризикуйте наражати себе чи інших людей на ризик отримати або передати новий коронавірус іншим. Для отримання додаткової інформації на цю тему див. розділ про безпеку нижче.

аудиторії залучитися до підтримки запобіжних заходів, а також заспокоїти та мотивувати її у важкі часи. Тільки не забувайте вибирати тих людей, які є позитивними прикладами для наслідування, які підтримують правильну інформацію та демонструють зразкову поведінку, а не тих, хто може поширювати дезінформацію чи заподіяти шкоду.

Прості люди

Люди, які прямо чи опосередковано постраждали від спалаху захворювання. Особисті історії людей можуть бути дуже переконливими та допомагати людям усвідомити необхідні їм зміни, подолати виклики, що постали перед ними, відчувати себе менш самотніми та сприймати пандемію серйозно, але без лишніх страхів. Включіть в програму голоси людей, які є цільовою аудиторією. Розповідайте позитивні історії та моделі для наслідування, щоб люди мали надію на краще.

5 Приклади питань для інтерв'ю зі спеціалістом з охорони здоров'я

Важливо, щоб фахівці, у яких ви берете інтерв'ю, були експертами саме в тих питаннях, на які вам потрібно отримати найвичерпніші відповіді. Деякі спеціалісти сфери охорони здоров'я дуже добре використовують просту та зрозумілу мову, коли спілкуються на теми здоров'я, проте деяким досить складно утриматися від вживання складної медичної термінології. Будь ласка, переконайтеся, що медичні фахівці зможуть пояснити будь-які терміни чи фрази, які не відразу очевидні чи зрозумілі вашій аудиторії.

Приклади питань, які можна задати фахівцям під час інтерв'ю, включають:

- Що таке новий коронавірус?
- Що таке COVID-19?
- Як передається новий коронавірус?
- Як люди можуть допомогти в запобіганні передачі коронавірусу?
- Що робити в ситуаціях, коли важко дотримуватися вказівок, наприклад, якщо люди проживають в невеликому, переповненому просторі або не мають елементарного доступу до мила та води для миття рук?
- Як людина може дізнатися, чи підхопила вона новий коронавірус або чи захворіла на COVID-19?
- Що робити людям, якщо вони думають, що вони чи хтось з їх знайомих, заразився новим коронавірусом або хворіє на COVID-19?
- Де і як люди можуть отримати допомогу та поради?
- Які шанси на виживання, якщо людина захворіє на COVID-19?
- Які доступні методи та засоби лікування?
- Як люди можуть підтримувати тих, хто одужав від COVID-19?

Подальші ідеї та додаткову інформацію ви знайдете в розділі часті запитання (FAQs) від <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub>

6 Чутки та неправдива інформація

Ми всі зараз переживаємо «інфодемію» (епідемію дезінформації) – слово, яке ВООЗ використовує для опису величезної кількості інформації про новий коронавірус.

Хоча частина цієї інформації є правдивою, факти плавають у величезному морі більш сумнівного змісту - чутки, хибні судження, дезінформація, теорії змови, недоведені методи вилікування та недостатні консультації з питань охорони здоров'я. Людям стає дедалі важче визначити, що є фактом, а що є міфом чи чутками, особливо коли інформація надходить від людей, яким ми довіряємо.

Тут журналісти можуть відігравати ключову роль, допомагаючи своїм аудиторіям зрозуміти, що правда, а що ні, і виступаючи джерелом достовірної, точної інформації для спільноти.

Отже, що ми можемо зробити, щоб зупинити поширення дезінформації серед друзів, родичів та інших контактних осіб? Це стосується нас як журналістів, так і як виробників програм, а також як особистостей у нашому приватному колі спілкування. Ось сім ключових порад від BBC:

1. Зупиніться і подумайте:

Ви хочете допомогти родині та друзям і тримати їх у курсі. Тож коли ви отримаєте нову пораду - чи то на електронну пошту, WhatsApp, Facebook чи Twitter - можливо, вам захочеться швидко поділитися нею. Але найперше, що ви можете зробити, щоб запобігти поширенню дезінформації - це просто зупинитись і подумати. Якщо ви маєте сумніви щодо отриманої інформації, зробіть паузу та перевірте її додатково.

2. Перевірте джерело:

Перш ніж поширити інформацію, поставте основні запитання про те, звідки походить ця інформація. Дуже підозріло, якщо джерело є «другом друга» або «сусідом колеги моєї тітки». Навіть інформація, яка начебто стовідсотково надійшла від «друга друга, який є лікарем» або від іншого уряду, може бути хибною.

3. Запитайте самого себе, чи може це бути фейком?

Зовнішній вигляд джерела інформації може бути оманливим. Зловмисники можуть видавати себе за офіційні аккаунти та органи влади, зокрема BBC News, Всесвітню організацію охорони здоров'я та урядові організації.

4. Якщо ви не впевнені, чи це правда... не поширюйте.

Не поширюйте інформацію «про всяк випадок, а раптом це правда». Ви можете завдати більше шкоди, ніж користі.

5. Перевіряйте кожен факт окремо.

Коли вам надсилають довгі списки рекомендацій, легко повірити в них всіх лише тому, що ви точно знаєте, що одна з порад (наприклад, щодо миття рук) є правдою. Але це не завжди так.

6. Остерігайтеся емоційних постів.

Пости про те, що нас лякає, сердить, тривожить чи звеселяє, як правило, розповсюджуються вірусно. Будь-які заклики до негайних дій можуть посягати тривогу серед аудиторії, тому будьте обережні.

7. Подумайте про упередження

Ви ділитесь інформацією тому, що знаєте, що це правда, чи просто тому, що ця інформація підтверджує вашу точку зору?

Дезінформація щодо коронавірусу затоплює Інтернет, і експерти закликають громадськість практикувати «гігієну інформації». Подумайте про це як про цифровий еквівалент миття рук.

Більше про кожну із семи порад ви можете прочитати тут: <https://www.bbc.co.uk/news/blogs-trending-51967889>

Ось посилання ВООЗ (Всесвітньої організації охорони здоров'я), де ви можете знайти регулярно оновлюваний список міфів (або чуток) про COVID-19: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public/myth-busters>

7 Безпечні умови праці для розробників та учасників програм

Ваше здоров'я і безпека, а також здоров'я і безпека ваших робочих груп і учасників програм є найбільш важливими факторами при розгляді питання про діяльність під час спалаху COVID-19. Ви повинні стежити за тим, щоб всі ваші дії не піддавали людей ризику і не завдавали шкоди

У цьому розділі представлені кращі поради з охорони здоров'я і безпеки праці в тому вигляді, в якому вони розуміються на сьогоднішній день. Способи реагування на COVID-19 постійно змінюються, тому, будь ласка, постарайтеся бути в курсі останніх рекомендацій ВООЗ і місцевого Міністерства охорони здоров'я.

Працюємо віддалено

Цей новий коронавірус змушує нас переосмислити звичні умови праці. Багатьом співробітникам ЗМІ доводиться працювати з дому. Тому амбіції ваших програм і збір контенту можуть бути сильно обмежені.

- Подумайте про різні способи виробництва контенту. Чи можете ви використовувати аудіо та фотознімки замість відео?
- Проводьте інтерв'ю в безкоштовних додатках, доступних вашій аудиторії, таких як Facebook Messenger, WhatsApp, Telegram, Skype або Zoom. Пам'ятайте про необхідність враховувати цифрову безпеку і конфіденційність даних при використанні такого роду інструментів для захисту вас і учасників ваших програм.

Зображення: вище
Журналіст знімає медсестру в реанімаційному відділенні для пацієнтів з COVID-19 в Італії.

ФОТО: АЛЬБЕРТО ПІЦЦОЛІ (ALBERTO PIZZOLI)/AFP/GETTY IMAGES

Робота в офісі/студії

Якщо ваша команда продовжує працювати в офісі чи студії, ось кілька рекомендацій щодо забезпечення безпеки на робочому місці:

- Переконайтесь, що всі члени команди готові відвідувати роботу і не мають жодних симптомів захворювання, а також протягом останніх 14 днів не контактували з тими, хто має симптоми.
- Якщо хтось із членів команди повідомляє про симптоми, переконайтесь, щоб вони негайно поверталися додому та повідомте про це керівнику станції за допомогою текстового повідомлення або по телефону.
- Переконайтесь, що всі члени команди дотримуються запобіжних заходів, наведених у розділі (f), і регулярно мийте руки. Це означає: після прибуття в офіс (перед торканням до ручок дверей тощо), регулярно протягом дня та перед виходом з офісу. Заохочуйте відвідувачів/учасників робити те ж саме. Забезпечте інших достатньою кількістю води, мила та засобів для дезінфекції рук, щоб люди мали змогу виконувати ці рекомендації.
- Протріть усе обладнання безпосередньо перед та після використання водою з милом (для електричних приладів використовується волога серветка з невеликою кількістю мила) або побутовим миючим/дезінфікуючим засобом, якщо це необхідно (будьте обережні, оскільки деякі миючі засоби можуть пошкодити сенсорні екрани та деякі матеріали), особливо якщо обладнання призначене для спільного використання. Будьте обережні, щоб вода, миючі або дезінфікуючі засоби не потрапляли всередину електричного обладнання.
- Прикривайте рот і ніс серветкою або внутрішньою стороною ліктя (не долонями!), коли кашляєте чи чхаєте.
 - о Відразу викидайте використані серветки в сміття.
 - о Вимийте руки з милом або використайте дезінфікуючий засіб, перш ніж доторкатися інших поверхонь.
- Уникайте тісних контактів з людьми, що погано себе почувають.
- Не торкайтеся немитими руками очей, носа чи рота. Мийте руки перед їжею або палінням сигарет.
- Дотримуйтесь фізичної дистанції: намагайтеся триматися якнайдалі від інших, щоб запобігти поширенню коронавірусу - Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) радить дотримуватися відстані не менше 1 метра, хоча деякі країни радять 1,5 або 2 метри. Можливо, вам доведеться переставити офісні меблі відповідно до цих рекомендацій.

Це посилання містить вказівки ВООЗ щодо підтримання безпеки на робочому місці: <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/advice-for-workplace-clean-19-03-2020.pdf>

Використання транспорту для роботи

- Намагайтеся уникати переповненого громадського транспорту чи автомобілів, де ви перебуваєте в тісному контакті з водієм, наприклад, мототаксі.
- Подумайте, як ваші гості/учасники програм потрапляють до студії/локації. **Не заставляйте їх наражати себе на небезпеку.**
- Якщо у вас є офісний транспортний засіб для спільного користування: всі поверхні всередині слід протирати водою з милом або побутовим очисним засобом або дезінфікуючим засобом через рівні проміжки часу, включаючи перед і після поїздки. Сюди входять ручки дверей, кермо та прилади управління.

- Гігієнічні набори для автомобіля: якщо можливо, у вашому транспортному засобі має бути гігієнічний набір, що містить антибактеріальні серветки, рукавички та дезінфікуючі засоби. Якщо нічого з цього немає в наявності, возіть з собою мило та воду для миття рук та автомобіля, або воду та побутовий засіб для миття автомобіля (не використовуйте побутовий очищувач для миття рук).

Гігієна мобільного телефону

- Мобільні пристрої можуть переносити новий коронавірус, якщо торкатися їх немитими руками.
- Дбайте про чистоту мобільного телефону, витираючи його антибактеріальними серветками або вологою ганчіркою або тканиною з милом.
- Перегляньте це відео, щоб ознайомитися з найкращим способом зробити це: <https://www.youtube.com/watch?v=XwPVqXrjitI&feature=youtu.be>

Студійні дискусійні програми (ток-шоу)

Коли діють карантинні обмеження, студійні програми перед активною аудиторією припиняють свою роботу. Якщо ви не перебуваєте на карантині і хочете створити щось на зразок студійної програми, переконайтеся, що:

- Кількість присутнього персоналу є мінімальною.
- Студійна аудиторія відсутня (натомість ви можете використовувати соціальні мережі та дзвінки в прямий ефір).
- Між учасниками дотримано фізичну відстань не менше 1 метра (або відстань, рекомендовану урядом країни, в якій ви працюєте).
- Дотримано гігієнічних заходів, визначених у розділі (f) цього посібника.

Виїзд на локації

Виїзд на запис інтерв'ю (збір контенту) не завжди є «життєво важливою поїздкою», тому вам слід ретельно продумати, чи такий виїзд дійсно потрібен, чи все-таки інформація може бути отримана іншими способами.

Ви також повинні подумати про ставлення місцевих жителів до людей, які приїжджають та збирають контент на місці. Через пандемію відношення місцевих до людей з інших громад (спільнот) може змінюватися. Щоб довести органам влади, на яких правах ви знаходитесь в тому чи іншому місці, вам може знадобитися дозвіл.

Аудиторії скаржаться, коли вважають, що ЗМІ порушили правила фізичної дистанції або інакшим чином демонстрували поганий приклад поведінки, тому будьте уважні, щоб завжди бути хорошим прикладом.

Якщо ви працюєте на певній локації, рекомендується виконати наступні кроки:

- Перевірте, чи всі в вашому колективі знають про ризик і чи вони в курсі останніх вказівок чи політики та чи дотримуються місцевої політики, наприклад, носіння захисної маски для обличчя, ізоляції, фізичного дистанціювання.
- Переконайтеся, що жоден член команди не має симптомів COVID-19.
- Переконайтеся, що жоден член команди протягом останніх 14 днів не контактував ні з ким, хто хворіє або має підозру на COVID-19.
- Переконайтеся, що відповідні засоби для дезінфекції рук знаходяться в межах легкої досяжності.

- Дотримуйтесь вимог фізичного дистанціювання.
- Протріть всі робочі поверхні на початку та в кінці сеансу. Слідкуйте за чистотою будь-яких спільних поверхонь, до яких торкаються інші, таких як дверні ручки, столи, дошки, їх також потрібно очистити.
- Протирайте мікрофони перед та після кожного використання, оскільки протягом дня їх можуть використовувати багато різних людей. Якщо серветки та дезінфікуючі засоби недоступні, слід очистити мікрофони вологою ганчіркою чи тканиною з милом, яку ви зможете відразу викинути у смітник.
- Використовуйте мікрофони на штативах, при наявності, щоб зберегти безпечну відстань між учасниками інтерв'ю.

Місця підвищеного ризику

Якщо для збору матеріалів ви збираєтесь відвідувати місця, де є підвищений ризик інфікування новим коронавірусом (наприклад, лікарні, будинки для догляду за літніми людьми, будинок хворої людини), вам потрібно буде провести надзвичайно ретельну підготовку. Переконайтеся, що ви отримаєте необхідні дозволи на присутність, а також зверніться до місцевих органів охорони здоров'я щодо необхідних заходів із захисту, включаючи засоби індивідуального захисту. Якщо ви сумніваєтесь у своїй здатності подбати про власну безпеку та безпеку інших людей, не відвідуйте ці місця.

Робота з учасниками програм

Перед проведенням особистих інтерв'ю усі учасники та гості програм повинні пройти опитування, чи є у них симптоми, які можуть бути симптомами інфікування новим коронавірусом, наприклад, висока температура та/або тривалий сухий кашель. Ви або гість може відчувати себе ніяково чи незручно, але поясніть, що кожному члену команди було поставлено одне і те ж питання і що це має допомогти захистити всіх присутніх від ризику зараження.

Запитайте: *Чи маєте ви підвищену температуру тіла або постійний кашель, та чи протягом останніх 14 днів контактували з будь-ким, у кого виявлено/підозра на новий коронавірус?*

Якщо відповідь на це питання «так» або учасник відмовляється відповісти, вам, ймовірно, доведеться скасувати інтерв'ю або взяти його віддалено, так як ця особа повинна знаходитися на самоізоляції.

Якщо ви проводите інтерв'ю особисто:

- Переконайтеся, що відповідні засоби для миття рук знаходяться в межах легкої досяжності безпосередньо перед інтерв'ю та після нього.
- Порада від ВВС - триматися на відстані 2 метрів від усіх учасників. Згідно вказівок ВООЗ люди повинні триматися на відстані не менше 1 метра один від одного, а деякі організації та уряди пропонують відстань не менше 1,5 або 2 метри. Чим більшою буде ця відстань, тим краще для всіх.
- Використовуйте лише мікрофони зі штативами на відповідній відстані. Знову ж таки, рекомендація ВВС - як мінімум 2 метри. Якщо штативу нема, ви можете імпровізувати, використовуючи рукоятку мітли або жердину та липку стрічку.
- Якщо можливо, створіть бар'єр між інтерв'юером та учасником (наприклад, говоріть через вікно, скляні двері).
- Мікрофон слід використовувати без вітрозахисного екрану та протирати його перед та після використання.
- Уникайте зйомок та запису «vox pops» (опитування суспільної думки) у місцях, де є скупчення людей.

- Стійте до учасника під кутом, а не обличчям до обличчя.
- Якщо ви використовуєте навушники, протирайте їх до та після використання. Не діліться ними з іншими.
- Завжди уникайте фізичного контакту з учасниками програми/інтерв'ю. Не передавайте/не беріть у них предметів чи документів та не торкайтеся поверхонь загального користування (наприклад, ручок дверей, стільниць тощо). Якщо вам потрібно використовувати документи, помістіть їх у пластиковий гаманець, який легко мити.
- Якщо ви випадково доторкнулися до учасника або до поверхні предмету, який може бути заражений, якомога швидше помийте або обробіть руки санітайзером.
- Якщо учасник має захисну маску для обличчя, рекомендуйте йому одягнути її.

Згода

Хорошою практикою є забезпечення того, щоб учасники або особи, які фігурують у вашій програмі, давали повну згоду на свою участь, особливо якщо вони опинилися в ситуації, яка робить їх вразливими, наприклад, якщо вони хворі на COVID-19 або недавно перенесли це захворювання.

- Не можна розкривати інформацію про пацієнтів без їхньої на те згоди, те ж саме стосується і медичного персоналу, який може фігурувати у ваших матеріалах.
- Не просіть окремих лікарів/медсестр записувати відео-щоденники зі свого робочого місця без згоди медичного закладу.
- Згода батьків є обов'язковою у випадку інтерв'ю з дитиною. Батько або опікун повинні бути присутніми під час здійснення будь-якого запису.

Робота з людьми, найуразливішими до нового коронавірусу

Новий коронавірус становить серйозний ризик для кожного. Люди похилого віку та люди з супутніми захворюваннями найбільш уразливі до розвитку серйозних або навіть смертельних захворювань при інфікуванні новим коронавірусом. Важливо, щоб ваша діяльність не становила для персоналу, фрілансерів, гостей та учасників будь-яких підвищених ризиків зараження коронавірусом та захворювання на COVID-19.

Крім того:

- Нормальний робочий режим медичних та пов'язаних з ними служб підтримки для багатьох людей, що страждають на супутні захворювання, може бути серйозно порушений під час спалаху COVID-19, що вплине як на персонал, так і на пацієнтів, оскільки заклади охорони здоров'я переповнюються інфікованими пацієнтами. Це означає, що вони повинні бути ще більш уважними до захисту свого здоров'я.
- Багато людей з обмеженими можливостями покладаються на тісний особистий контакт з доглядачами, що може зробити деякі заходи з безпеки складнішими для їх ефективного застосування.

Уникайте будь-яких дій, які наражають інших на підвищений ризик для здоров'я та життя.

Будь ласка, врахуйте ці фактори при плануванні діяльності в редакції чи студії, яка може залучати різні групи людей, особливо тих, які найуразливіші до ускладнень COVID-19.

Це посібник Комітету захисту журналістів з питань безпеки під час висвітлення теми спалаху коронавірусу.

Корисні поради доступні за посиланням: <https://cpj.org/2020/02/cpj-safety-advisory-covering-the-coronavirus-outbr.php>

8 Додаткові джерела інформації

Перераховані нижче джерела є надійними і можуть вважатися авторитетними для пошуку відповідей на актуальні питання. Зверніть увагу, що через швидкий темп навчання, інформації та розробок, пов'язаних із новим коронавірусом та COVID-19, деякі організації реорганізують свої веб-сайти частіше, ніж зазвичай. Якщо одне з посилань не працює, скористайтеся пошуковою системою, щоб знайти актуальну веб-сторінку. В кінці є посилання на навчальні курси (тренінги).

Перевірка інформації та фактів

Всесвітня організація охорони здоров'я - веб-сайти, присвячені проблемі COVID-19:

<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>

Посилання на найактуальніші новини, оновлені дані щодо глобальної ситуації, поради для громадськості, технічні поради, доступні для завантаження плакати та інфографіка, «руйначі міфів» та поширені запитання про новий коронавірус, COVID-19 та пов'язані з ними проблеми, такі, як наприклад, COVID-19 та годування груддю.

«Руйначі міфів» - графіка, що пояснює поширену дезінформацію та дає правильні поради для громадськості:

<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public>

Часті запитання:

<https://www.who.int/news-room/q-a-detail/q-a-coronaviruses>

Веб-сайт Інформаційної мережі ВООЗ з питань епідемій (EPI-WIN) надає ресурси та регулярні оновлення, відповідаючи на актуальні питання, що з'являються під час розгортання епідемій:

<https://www.who.int/teams/risk-communication>

Вказівки ВОЗ щодо кроків, які роботодавці можуть вжити для забезпечення безпеки на робочих місцях:

<https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/getting-workplace-ready-for-covid-19.pdf>

Міжнародна федерація Товариств Червоного Хреста та Червоного Півмісяця (IFRC):

<https://media.ifrc.org/ifrc/emergency/global-covid-19/>

Прокрутіть вниз для отримання інфографіки, посібників та ресурсів для ЗМІ та спільнот.

IFRC також проводить вебінари для людей, які працюють у ЗМІ та інформують про COVID-19. Ці вебінари створені у співпраці з ВООЗ, Internews та BBC Media Action та агентства ООН. Для отримання додаткової інформації зверніться до місцевого офісу IFRC - вони можуть зв'язатися з штаб-квартирою для отримання додаткової інформації та планування вебінару.

Лондонська школа гігієни та тропічної медицини:

<https://hygienehub.info/covid-19>

Новий веб-сайт, що містить ресурси, інформацію та доступ до експертів із COVID-19.

Соціологія в гуманітарних діях (Social Science in Humanitarian Action):

<https://www.socialscienceinaction.org/>

Дослідження та оновлення потреб спільнот та їх залучення.

ЮНІСЕФ:

<https://www.unicef.org/coronavirus/covid-19>

Інформація про діяльність та ресурси, спрямовані на підтримку дітей та допомогу дорослим у проведенні бесід з дітьми про новий коронавірус та COVID-19.

Агентство ООН у справах біженців (UNHCR):

<http://reporting.unhcr.org/covid-19>

Оновлення та ресурси для підтримки організацій, що працюють з людьми, які переселяються.

ReliefWeb

<https://reliefweb.int/topics/covid-19>

Оновлення, ресурси та інформація про COVID-19, особливо для країн з надзвичайними ситуаціями гуманітарного характеру.

Корисними також можуть бути наступні посібники BBC Media Action (доступні різними мовами), що містять рекомендації з інформування аудиторії щодо надзвичайних ситуацій в сфері охорони здоров'я та під час гуманітарних криз:

<https://www.bbc.co.uk/mediaaction/publications-and-resources/brochures/lifeline-programming>

Додаткові ресурси

ЮНІСЕФ

Настанови щодо боротьби зі стигмою:

<https://www.unicef.org/documents/social-stigma-associated-coronavirus-disease-covid-19>

Connect: COVID-19 newsletter

<https://internews.org/resource/connectcovid-19>

Щотижневий інформаційний бюлетень, що публікує перевірені факти та інформацію, вказує на ресурси, що протидіють дезінформації про COVID-19 та надає відповіді на поширені запитання. Підготовлено організаціями BBC Media Action, Evidence Aid, Internews and Translators without Borders (Перекладачі без кордонів).

First Draft resource hub

https://firstdraftnews.org/long-form-article/coronavirus-resources-for-reporters/?fbclid=IwAR3fMehePhQF0oNs-HbVZ5_iUzy1Efy_-yEuUUYYvYbYdOV7igoSbiaBzK8

Ресурсний центр для журналістів, що повідомляють про новий коронавірус.

Додаткові ресурси інформації щодо підзвітності під час пандемії COVID-19

Міжвідомчий постійний комітет ООН:

<https://interagencystandingcommittee.org/covid-19-resources-relating-accountability-and-inclusion>

Перелік ресурсів, пов'язаних з підзвітністю та включенням.

Міжнародний комітет Червоного Хреста (МКЧХ):

https://shop.icrc.org/accountability-to-affected-people-institutional-framework.html?__store=default&_ga=2.145518324.1164511831.1588283793-1721433783.1588283793

Основні рекомендації МКЧХ щодо підзвітності людям, які постраждали від кризи.

МВФ:

<https://www.imf.org/~media/Files/Publications/covid19-special-notes/en-special-series-on-covid-19-keeping-the-receipts.ashx?la=en>

Звіт про прозорість та підзвітність бюджетних витрат на боротьбу з COVID-19.

ООН:

https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/un_policy_brief_on_human_rights_and_covid_23_april_2020.pdf

Звіт про роль та права та обов'язки людини в рамках боротьби з коронавірусом та COVID-19.

Тренінги

Лондонська школа гігієни та тропічної медицини:

<https://www.futurelearn.com/courses/covid19-novel-coronavirus>

Безкоштовний короткий курс (12 годин протягом 3 тижнів) на тему COVID-19 та нового коронавірусу Лондонської школи гігієни та тропічної медицини на веб-сайті FutureLearn.

ВООЗ:

<https://openwho.org/courses/eprotect-acute-respiratory-infections>

Короткий курс інформації про новий коронавірус та інфекції дихальних шляхів (доступний на різних мовах)

Ця публікація була створена BBC Media Action. Витрати на розробку посібника фінансувалися ЮНІСЕФ. Думки, висловлені в цьому матеріалі, є думками авторів і не обов'язково відображають погляди ЮНІСЕФ.

© BBC Media Action 2020

За додатковою інформацією звертайтеся:

Тел. +44 (0) 20 7481 9797

Факс +44 (0) 20 7488 9750

Електронна пошта: media.action@bbc.co.uk

Веб-сайт: bbcmediaaction.org

Юридична адреса

BBC Media Action

Радіотелевізійний центр Бі-бі-сі в Лондоні (Broadcasting House)

Портленд-Плейс (Portland Place)

Лондон W1A 1AA

Об'єднане Королівство

Реєстраційний номер благодійної організації (Англія та Уельс): 1076235

BBC

MEDIA ACTION

TRANSFORMING LIVES THROUGH MEDIA
AROUND THE WORLD